

GENERATIA NOUA

PRIM-REDACTOR:

G. Russe-Admirescu

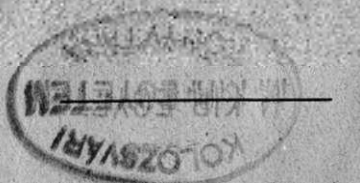

SECRETAR DE REDACTIE:

A. Naum-Ploesci

SUMARUL

1) <i>Poporul</i> (studiu)	de G. Russe-Admirescu
2) <i>Focul dragosteî topeşte</i> (versuri)	„ Al. I. Şonţu
3) <i>Armonia imitativă</i>	„ Bonif. Florescu
4) <i>Cum trăeşti?</i> (novelă)	„ G. Russe-Admirescu
5) <i>Triolete</i> (versuri)	„ A. Naum—Ploesci
6) <i>Capitol de Roman</i>	„ I. C.
7) <i>Istoricul circ. sângelui</i>	„ Marinescu de la Bucureşti
8) <i>Sdrobit</i> (versuri)	„ G. Russe-Admirescu
9) <i>Bibliografie—Insciinţare etc.</i>	„ X—Y.

REDACŢIA

48—Str. Bateriilor—48

BUCURESCI

ADMINISTRAŢIA

48 Str. Bateriilor—48

BUCURESCI

„GENERATIA NOUA“

Revistă literară-Ştiinţifică

Donator: Comte Pierre de Roma

În curând toţi Domnii abonaţi ai revistei noastre, în semn de recunoştinţă pentru sprijinul ce ne acordă, vor primi O DISTINCTIUNE din partea redacţiei.

POPORUL

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Instrucţiunea:— Traiul şi modul de „a trăi“.— Ingrijirea în timp de boală.— Înaintarea poporului dă mărirea naţiunii.— Cum putem fi la înălţime?—

Socialismul prinde teren în România.—

Închiere.

I

Instrucţiunea.— Poporul!— Mă îngrozesc la acest cuvânt şi tot mi-î frică a nu putea atinge aceea ce mi-am pus în gând. Aă vorbit atâţia scriitori despre acest *umilit suveran*; s'aă tocit atâtea pene distinse în apărarea lui!... Dar voi cerca... Instrucţiunea fiind vieaţa poporului, 'î voiă da prioritatea.

*) Fie-caré din aceste şease capitole: Instrucţiia poporului, traiul şi modul lui de «a trăi»,— ingrijirea în timp de boală,— înaintarea poporului dă mărirea naţiunii,— cum putem fi la înălţime?— socialismul prinde teren în România,— va forma câte un articol separat, şi se va publica succesiv în revista de faţă.

G. R. A.

Știut este că avem două feluri de școli comunale,—dupe cum avem și două feluri de comune: *Școli comunale urbane* și *școli comunale rurale*. Ambele isvoare de lumină au o singură menire: „A da unei copil primele raze de cultură, a-i nobila inima, a-i purifica sentimentele,— într'un cuvînt: a-l pregăti pentru pășirea către o mai adîncă și dezvoltată totalitate de cunoștinți și pentru introducerea în viața socială. Profesorii sau profesoarele, atît din comunele urbane cît și din cele rurale, trebuiesc să-și exercite— nu mai vorbim că însu-și conștiința le dictează— misiunea în deplină regulă și să inițieze pe copilul fraged în tot ce e *bun, nobil, plăcut și folositor*, dupe cum și ei—la rîndu-le—au fost de alții instruiți și educați.

Așa dar, ambele soiuri de școli, au aceeași tendință, aceeași misiune, și ar fi de dorit ca practica lucrurilor să ne îndreptățiască a crede aceasta.

Din nefericire, sunt multe cauze cari ne dovedesc contrariul, și ne arată cît de păgubitoare este această necoincidență.— Să vedem.

Un absolvent al cursului primar rural, adus în oraș și supus unui oare-care examen, spre a da dovadă că a absolvit cursul preliminarul, se va găsi bun nu a păși peste clasa IV urbană, ci a intra în clasa III sau maximum într'a IV, ca astfel să poată obține un adevărat certificat de absolvirea acestui curs. Iată dar că bietul copil a omorît zadarnic atîta vreme, avînd încă lipsă de cunoștințele ce trebuia să capete în decursul acelor ani. Or, dacă școlile urbane pot corespunde scopului pentru care sunt create, acele din comunele rurale de ce să nu fie la același nivel? Intru cît e vinovat un biet fiu de sătean să piardă timpul zadarnic pe băncile școalelor rurale? De ce să 'i se fure vremea?

De sigur că e crud a spune aceasta, dar iară-și e regretabil să vedem că acest rău nu s'a observat pînă acum.

Răul residă în două inconveniente:

a.— *diferința programelor celor două soiuri de școli: unul bogat și serios, cel-l'alt sărac și fără pic de importanță;*

b.— *nepăsarea ce se arată învățătorilor sătești.*

Intr'adevăr, în școalele urbane vedem predându-se materiile cu mult mai dezvoltate, ca în cele rurale. În cursul primar urban, Istoria națională, gramatica, aritmetica, în fine totul se deosebesc în dezvoltare de aceleași materii predate la sat,—aceasta conform programului de învățământ (?)

Ei bine, copilul luminat în școalele sătești, căpătând cunoștințe mai puține ca cel de la oraș, pus alături cu acela din școalele urbane, neîndoelnic că va fi bătut cu prisosință pe terenul cunoștințelor. Iată dar consecințele defectuoșității acestei fatale diferenței de program.

Este cunoscut că, de cele mai multe ori, fiilor de țărani sunt mai priimitorii de cultură de cât *les enfants gâtés* ai orașelor; de ce oare nu li se dă voie a căpăta aceleași cunoștinți ?

Instrucțiunea puțin serioasă a copiilor de sătenii se atribuie —de și pe nedrept,— în cele mai multe cazuri, învățătorilor. «Că nu se ocupă; că fac propagandă *pro sat* *contra* guvernului; că fac uz de alcooluri și dau uitărei datoria sacră ce au etc. etc.» iată —zic unii— de ce școlarul —și mai pe urmă adolescentul— sătean nu posedă cunoștințe în cantitate și calitate acceptabilă. Această învinuire însă, nu-i bazată nici chiar pe *argumente trase de pěr*.

Admitem chiar că-și neglije; —în ce constă neglijența învățătorului sătesc?— În trei capete de acuzațiune:

I.— *Nu merge regulat la cursuri.* II.— *Făce uz de alcooluri,* și III.— *Exercită meseria de «propagator politic al diferitelor idei și principii».*

Afară de primul capăt de acuzare: *lipsa de cursuri*, asupra căruia vom insista mai jos, cele-l'alte două sunt de sorginte calomnioasă, și ar fi nedrept chiar numai a eugeta la aceasta.

Eșit dupe băncile Școlii Normale, unde Statul sau Societatea cheltuește cu densusul aproape 100 Lei lunar, —înbrăcăminte și hrana,— învățătorul e trimis în provincie spre a ocupa o catedră plătită cu 60—90 lei lunar!! ... Din acest salariu —modest peste măsură, el trebuie să-și cumpere obiectele de prima necesitate, să se îmbrace și să-și satisfacă cerinți relativ reclamate. Apoi, judece orî-cine dacă e de ajuns unui

om care nu mai are alt izvor de cât acest mic salariu, cei 60—90 lei lunar?!... Iată-l pe învățătorul nostru pornit în lungul cărării conducătoare la altă meserie de unde să-și mai scoată ceva. —Dar dacă— lucru comun— are și familie și încă numeroasă, căci, din păcate, țeranul e fecund peste fire? Ei, poate să-i ajungă acest salariu mizerabil? Or, în acest caz, putem da dreptate *omului luminei* să se mai ocupe și cu altceva.

Imediata abatere însă, e în defavorul școlii. Elevii își uită — ca și profesorul însuși— de scopul pentru care sunt strinși în această sfântă instituție, — și așa că timpul școlarii se fură. Cine e de vină oare?

Nici o dată un meseriaș, care profesează mai multe meserii, nu poate să exceleze în toate; ba ce e mai mult, nici una din acele meserii nu poate fi așa cum reclamă *bunul frumosul și folositorul*.

Ca să poți eși la adevărata țintă, trebuie să ai energia încordată într'una și aceeași direcțiune, fără a cugeta măcar că alta ar fi mai simplă și mai productivă, mai ușoară și mai bine remunerată. Aceasta, când mijloacele de traiu îți permit.

Dar când ești silit de existență, uiți de nobleța ocupațiunii și de sfințenia direcțiunii; dai cu durere disprețului superfluu ori-ce apucătură delicată și onestă chiar, luând alte înclinări, muncind pentru mizerabilul *metal semnificativ*.

«Lipsa nu e un vițiu, dar e izvorul vițiilor și înclinărilor nedemne și certate cu onoarea». Ai luptat onest pentru o țintă sfântă, te-ai sacrificat într'un mod demn și laudabil într'o anumită direcțiune; ești în stare de mizerie, ești redus la extrem, chestiunea se schimbă: *lași țelul, lași direcțiunea*.

Învățătorul sătesc, abia eșit dupe băncile școlii, n'are în minte de cât sfântul gând de a fi *lumiătorul cercului de oameni în care va intra*; el e muncit pur și simplu de ideea de a da știință filor acelorora din care s'a născut, și cea mai mare bucurie a sa e: de a fi ceea-ce a gândit încă de la intrarea sa în Școala Normală. Dacă însă cu timpul, vede că are o familie grea și e lipsit de mijloacele de întreținere, se apucă

de altă meserie, canonindu-se încă a-și mai vedea și de cea dragă școală, pe care încă din tinerețe dorea a o face cum ar fi voit el. Dar—dupe cum am spus mai sus—din două lucruri, silit de lipsă, alege pe cel mai productiv materialmente, neglijind rezultatul intelectual. Iată-l dar pe învățătorul rural dând zor spre altă meserie, uitând încetul cu încetul școala.

E însă în defavorul instrucțiunii noastre aceasta.

Trebue ca luminătorii fiilor de țărani să fie puși în pozițiune a-și îngriji cursurile.

Accest lucru însă stă în puterea guvernului și ar fi bine ca această chestiune să fie pusă pe tapet și serios judicată.

O dată îmbunătățită starea lui, învățătorul va fi obligat chiar să lucreze intelectualmente pentru scopul ce i l'a creat Societatea și Statul.

Fie siguri acei ce au acuzat și acuză încă pe învățătorii rurali de „lene și neglijență“ că greșece grozav; răul residă în cele ce noi am spus mai sus.

Dați acestor proletari intelectuali, acestor țărani culti, mai mult nters și veți vedea că *Școalele rurale* vor fi la înălțimea dorită.

Regulați soarta acestor luminători ai poporului și vom avea o instrucție solidă pentru grosul populațiunii.

G. Russe-Admirescu.

FOCUL DRAGOSTEI TOPEȘTE

*A trecut cu 'ncetu-o lună, ba trecu chiar multe luni,
De când ne iubim, femeie, ne iubim ca doi nebuni
Și-a'nceput chiar lumea 'ntreagă ca să prindă azi de veste
De a noastră întâlnire în a dragostei poveste !*

*A vrut lumea 'ntâi să facă, ca de alții, de noi haz
Însă, flacăra iubirei a cam ars-o pe obraz ;
Căci, cu cât de ciudă densa eru să strice-al tău noroc,
Noi c'o furie mai mare ne 'ndrăgirăm mai cu foc !*

*Cum trecu atâta vreme va mai trece multe vremi
Fără ca în dor vr'o dată, cu durere, să blestem
Pe apel ce te iubește și azi lumii fine piept,
Apărându-te pe tine și în risuri și deștept.*

*Treacă zi și treacă noapte, ba chiar treacă miș de luni
Noi să ne iubim, femeie, îndrăgiți ca doi nebuni ;
Ce ne pusă dacă lumea cu ochi răi azi ne privește :
Intrigă și răutate focul dragostei topește !*

Alexandru I. Șonțu

ARMONIA IMITATIVĂ

DIN POPE

Mulți critici nu judecă de talentul unui poet de cât dupe rytm, decid de merit numai după dulceața sau asprimea sunetelor: în van o mie de farmece conspiră a orna musa lor strălucitoare: vocea ei, iată tot ce admiră acești ridiculi entusiaști ai armoniei, care nu vizitează Parnasul de cât pentru a se bucura de deliciale urechii, iar nu pentru a-și înălța sufletul, precum unii cucernici merg la biserică nu pentru a asculta predica ei pentru musică. Ei nu vor de cât silabe melodioase, cu toate că adesea ostenește concursul vocalelor: trebuie ca expletivele să le împrumute un șubred sprijin, și ca să se tărăscă într'un vers greoi zece vorbe pe care numai repede nu le poți pronunța. Și cu toate acestea ei în vece revin la cadența lor monotonă, cu reîntoarcerea de care nu le poți feri, a unor rime banale. De câte ori întâlnești a vântului suflare vezi în versul următor: a paserii cântare: dacă curge un limpede riu ești sigur că după ce te vor isbi „din mal în mal“ în al doilea vers te vor face să plutești „din val în val“ în fine în ultimul distich ornat de vre-o anostie pe care o numesc o gândire, un nesărat Alexandrin termină tirada, și ca un șarpe ciuntit, și tărăște slăbănoaga-i coadă. Lăsați-vă să dea lustru urăcioaselor lor rime și să se aplaude de o dulceața de hydromel sau de o lăngezândă moliciune, și admirați tă-

ria lesnicioasă a unui vers în care caracterul virtos al lui Denham se unește cu grația lui Waller. Adevărata înlesnire a stylului se naște din studiū, nu din întâmplare. Ast-fel acei care au învățat danțul umblă cu mai multă îmiădiere. Nu e destul ca nici o asperitate în vorbe să nu vatâme urechea : sunetul trebuie să pară ehoul înțelesului. Versul se immoae când zefirul murmură cu dulceață : un pacinic riuuleț curge ca o cadență mai pacinică încă : dar când valurile mișcate isbesc cu mare sgomot țârmul, versul impetuos trebuie să mugească ca un torent. Când Ajace abea aruncă o stâncă greoaie, versul păsește cu greutate și vorbele se urmează cu trăgâneală : dar ele sboară când ușoară, Camila abea atinge cu piciorul vârful ierbei, fără a face să se îndoiască spicurile. Vedeti ce încântare inspira doctele acorduri ale lui Timotheu ! eum pe rînd liniștesc și deșteaptă pasiunile ! Vedeti la fle care ton nou pe fiul lui Jupiter libyan înflăcărat de ardoarea gloriei sa și lăncezid de amor : acu privirile sale fioroase scântează de furoare, acususpinele sale 'șt deschid un drum, și lacrimile încep a-i curge. Și Persianii și Grecii recunosc împreună accentele naturii, și cuceritorul lumeei e invins de armonie. Toate inimile sunt puterea muzicii și ceea ce Timotheu fu altă dată, Dryden este azi.

Bonifaciū Florescu

CUM TRAIESTI?

— DIN DURERILE OBȘTEI —

Lui Achil Georgescu

Hotelul *Patria* din București a fost și este gasda artiștilor, grație efitinătăței.

Cu capul infipt în piept, ca și când o enormă greutate ar fi apăsât asupra-i, George Stelescu, artist din trupa ce joacă la *Teatrul Dacia*, sivecă agale treptele scării hotelului, pe când iubita sa tovarăsa îl asteaptă, plimbându-se prin sală cu Marioara, copila lor.

— Scumpa mea, am cerut casierului bani și mi-a răspuns că abia are cât trebne trupei întregi pentru drumul ce-l vom face la Odesa. Abia zece lei au putut smulge, și chiar aceștia părea că 'și-i rupe din carne. Aș fi dorit din suflet, Amalia, să fim amândouă ; dar...

— Dar... dacă nu se poate !..

— Am cercat să-mi pun emanet ceasornicul și n'am găsit creditor, și afară de asta suntem mult datorî birtașului din hotel așa că, cu toate sforțările mele, ar fi peste putință să putem pieca împreună.

— Hei ! dragul meu, nenorocită meserie ! Cei puțin dacă aș fi putut avea cea mai slabă seintie de talent, dacă s'ar fi prins de sufletu-mi acea dragoste sfintă pentru focul rampei, poate că aș fi mers cu trupa și n'aș

fi silită să sufăr amarul unei despărțiri crude. Cunoscând însă că inima ta e mai simțitoare, sufletul tău mai cald, cugetarea ta mai blândă, vorbele tale mai dușoșelnice, înclinările tale mai nobile, mai robitoare, am vrut să dau pradă toată simțirea mea unui om care ar cunoaște cel puțin că-l iubesc... Cât de scump însă plătesc astăzi-orbeasca mea dragoste! Cât de dureros îmi pare rezultatul unui adevărat avânt amoros! Dacă în tine nu vedeam pe bărbatul simțirei, bunătăței și iubirei; dacă figura ta nu-mi arăta energia, voința și simpatia, dacă vorbele tale nu-mi torceau în ureche dulceața inimei, tăria caracterului și mlădierea simțimentelor, cât de fericită aș fi fost! Am fi trăit fără a ne da mâna: tu, la focul rampei, ai fi încântat urechea, fără a-mi atinge inima: eu, într'un scaun, admirându-ți arta, fără a căuta să te înțeleg. Ne cunoscându-te, nu mi-aș fi lăsat părinții; fiind în casa părintească, n'aș fi îndurat acum chinul unei despărțiri...

Și Amalia, cu o mână își ștergea lacrimile, iar cu cealaltă mângăia obrazul amantului său, iubit până la adorare.

— Intru cât sunt vinovat eu,— zise dânsul cu vocea aproape înecată în suspine,— dacă nenorocita mea meserie ne lasă fără pâine, și mă ved silit a pleca după dânsa? Liniștește-te, draga mea. Ține acești zece lei, din care lipsesc cinci-zeci bani, prețul unui pachet de tutun, și pe dată ce voi ajunge la Odesa, vei primi bani pentru drum... Ingrijește de mica Marioară, căci ea e singurul fruct al oarbeii noastre îndrăgostiri. Mă simt îndurerat într'atâta că, dacă existența nu ne-ar fi amenințată, aș uita totul spre a nu te face să suferi...

— Așa dar, te duci !..

— Da ! E greu să mă despart de voi, e amarnic afară din cale ; dar...

Aci lacrimile născură și scânteiau în ochii ei două picături de rouă surprinse de razele soarelui. Se aplecă încet să-și sărute copila, picăturile luase forma unor isvoare care căutau albia pe fața lui limpede și frumoasă de artist ; privi în ochii dulcii ai Amaliei—idealul său sfânt, -- și rîurile inundaseră întreaga-i figură.

— Plângi și tu, 'i zise ea.

— Da și, ce e mai dureros, e că plânsul acesta nu e acela din *Romeo și Julieta* nici din cele *Două Orfeline*, e un plâns răpunător : lacrimile mele nu's acelea ce le vîrs la despărțirea de pe scenă a lui *Romeo de Julia*... Plânsul acesta mă pierde ; lacrimile ce le vîrs acumă mă ard. Numai acum nu pot să fiu artist : numai în fața ta nu mă poate ajuta arta. Când simțimintele artistului sunt robite, își uită de artă, își uită de sine ; omul apare desbrăcat de meșteșugiri și artistul e om.

-- Vei fi dar și în Odesa, tot același care ești aici ?

-- Vei fi dar fără mine, aceeași care ai fost lângă mine ?

— Ți-o jur a mia oară—roști Amalia,—că nimic strein nu vei găsi în inima mea, nimic strămutat din convingerile mele ; nu mă va îngriji de cât sosirea banilor ca să pot veni dupe tine.—Dar tu ?

— Omul datoriei de simțimînt plece acum, aceleași om te va primi în Odesa. Singura mea femeie iubită, în lipsa ta, va fi scena. Pe ea o iubesc ca și pe tine, căci prin ea ți-am furat sufletul tău.

Se despărțiră pe sala hotelului, plîngînd amîndoi, ca

niște copilași smulși din toiul celui mai drăgălaș joc. Ai fi crezut că e prima clipă a unei dragoșți fierbinți, așa se iubeau de mult.

Amalia, zise el, întorcându-se, vei păzi inim... suflet... tot?... și iarăși plânse.

-- Du-te fără pic de îndoială: voi—fi—aceeași; du-te aș mai lungi chinul—vă—zându-te... plên—gênd...

* * *

Au trecut aproape zece zile și nici o veste nu primise Amalia. El plecase la 15 August și acum e în 25, și încă nici un răspuns. Cei zece lei erau cheltuiți; odaia hotelului neplătită; ea se imprumutase și la chelnărițele ce-i făceau serviciul ca să poată trăi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

E pe la sfârșitul lui Noembru.

Femeea artistului plânge în camera aceluiași hotel, în care rămăsese la despărțire; Marioara e tristă, de tristețea mamă-si.

-- Ce mai serie papa, mamițule?

— Nimic, copila mea, care să ne bucure! Trupa e pe marginea prăpăstiei, și tatăl tău e lipsit chiar de existență.—

— Cum, așa de rău să fie papa? el care e artist bun?— și Marioara se îngâna în plâns; pe când Amalia scotea din lanțul de gumelastic scrisorile iubitelui său, pentru a le mai ceti încă o dată.

— Ai vrea tu, Marioară, să auzi scrisorile tată-tău de la început până scum.

— Da, mamițule.

— N'ai să zici nimic?... Veți fi cumințe?...

-- Da, dragă mamăică.

— Ascultă dar.

Și Amalia recita ceca-ce în atâtea rânduri citise și udase cu lacrimi.

*

Odesa 29 August.

Draga mea,

„Am ajuns în Odesa sănătos; cred că vom merge bine: lumea de pe aci pare a fi iubitoare de teatru.

„În momentul acesta plec spre scenă ca să facem repetiție la „Fântâna Blanduziei“;— piesa lui Alexandri se bucură de multe simpatii printre cetățenii Odesei.

„Toți au speranța unei bune roușite, și eu, ca toți ceilalți, am aceeași speranță mângăitoare, mai cu seamă când știu că pe dânsa pun temelul realității dulci că „Amalia și Marioara să fie aproape de sânul aceluia ce suferă îndoit: ca părinte și ca soț!“

Al tău, *George Stelescu.*

*

Odesa 15 Septembrie

Dragă Amalie,

„Stau greu; greu de tot.

„Patru reprezentațiuni au ajutat la îngroșarea noastră în datoriile atât de mult, că chiar hainele negre le-am emanetat, ca să nu mor de foame.

„Despre ceasornic, nu-ți mai vorbesc; el vândut pentru tot d'ana. Ți mărturisesc că am plăns când l'am smuls de la brâu, dar n'aveam ce face: trei datornici mă ur-

„măreau mereu. A trebuit să scap. Imi remem-
 „sese vre-o 50 lei, dar m'am gândit că nu-
 „de ajuns ca să puteți veni, și până seara
 „m'i-au luat birtașul și spălătoreasa.

„Mă coprind mi de junghiuri la gândul că
 „suferiți lipsa hranei, suferință cu prisos in
 „durată și prin lipsa mea, dar ce pot face ?
 „Ași lupta cu omenirea întreagă, să vă am
 „lângă mine ; sunt singur însă, și fără voi
 „sunt sleit de puteri, mă simt trudit, lânged.

„Dacă va fi vr'o reprezentațiune mai rod-
 „nică în ce privește succesul material, cea
 „d'ântăiū grije va fi să mă aflu aproape de
 „voi.“

George Stelescu

P. S — Roagă pe prietenul Zoreanu să-ți
 dea 50 lei pentru mine.

— Săracul papa, mamițele, cum ne poartă el de grije!..
 Dar ia spune-mi, de ce-a ajuns el atât de rău ? Papa era
 iubit de toți p'aci, cum să ajungă muritor de foame p'a-
 colo ?..

— Hei, draga mamei, n'ai să știi tu de ce.

— Auzi, mamițele dragă, să-și vîndă ceasornicul ! - Nu
 e ăla de l'a primit pe scenă, când juca atunci seara ?.. Ai ?.

— Da, iubita mea copila !.. Când n'ai hrană, te vinzi
 chiar pe tine, ca să poți trăi..

— ...și hainele ale negre ! Cu ce o să se mai îmbrace,
 când s'o întoarce în București ?..

— Lasă copila mea, nu fi d'acuma îngrijată; o să-ți vie
 timpul grijei.. E prea vremelnică simțirea ce te însuflețește.

Și femeia lui Stelescu clipia des din gene ; ofta la fie-
 ce vorbă...

Odesa 2 Octombrie

Amalia mea,

„Aseară am jucat pe «Romeo și Julieta»
„dar aceeași prigonire a soartei în tot locul
„și în toate împrejurările. Nu știu cine să
„fie de vină: arta română, sau gustul ruși-
„lor ?

„Era să-mi vând inelul, dar m'am gândit
„că el represintă pe draga mea în Odesa, și
„nu m'am putut împiedica de a nu plânge.

„Atunci, m'am dus la directorul trupei și
„i-am zis: „Să plecăm, șezând aci vom fi
„nevoiți a ne da robi rușilor, ca să putem
„trăi.“

— „E poste putință, zise el.

— „Dar n'am nici strop de metal în bu-
„zunar, reluă eu.

„Atunci scoase un leu, și ast-fel inelul
„scăpă de clipa ce voia să mi-l răpească.

Te sêrut, Stelescu

PS.— Destul de rău că Zoreanu s'a par-
tat mișeleșto ; caută în altă parte. N'am la
cine să te îndrept : mi-am uitat chiar priete-
ni, după cum și ei m'au uitat pe mine.

* *
*

Odesa 2 Octombrie

Iubită Soție,

„Dama cu „Camelii“ a fost și mai nenor-
ocită de cât „Fântâna Blanduziei“ și de cât
toate câte au precedat-o.

„Grijele m'au dus la boală.

„Mă simt rău afară din cale ; cel puțin nu
vă pot avea pe voi ca consolare.“

Stelescu

— Și mie, dragă mamițule, nu mi-ai spus că papa e bolnav ?

— Lasă, Marioară, n'am vrut să te neliniștesc, tu ești fragedă...

— Și ce, eu or nu pot să simt?... Nu e papa al meu? De ce să nu-mi spuți?...

În acest moment ușa camerei se deschise, și o chelnăriță aduse o scrisoare.

— „Tot aceleași vești dureroase trebuie să cuprindă și aceasta, îngana Amalia printre suspine! — Îți mulțumesc, mai zise aducătoarei, îți mulțumesc“, și chelnărița se retrase!

Cu lăcomia unei fecioare care primește din partea iubitului ei întâiul bilet de dragoste, femeia artistului rupse plicul: BCU Cluj / Central University Library Cluj

Odesa, 24 Noembrie

Scumpele mele soție și copilă

„Sunt în spital. Boala plămânilor de care suferiam ușor, acum s'a accentuat.

„Sunt în căutarea a trei doctori, din festivitate Română.

„Trupa nu știu ce s'a mai făcut de vre-o trei zile încoace. Nu cred că o duce bine.

„Nu pot a vă scrie mai mult, căci îngăduința acordată m'ar jigni chiar pe mine să o schimb în abuz; vedeți bine că nu e scrisul meu.

Al vostru soț și părinte, *George Stelescu*

Mat paică ea chipul lunei abia răsărindă, Amalia se aruncă pe un pat, plângând cu hohot.

— Marioara, cu capul rezemat de mamă-sa, vărsa niște lacrimi bogate și fierbinți.

Aproape o jumătate de oră ținut acest tablou dureros, când ușa odăiei se deschise din nou.

— O telegramă ! strigă chelnărița, speriată de paliditatea femeii martire.

— O telegramă !... Ingrozitor !... răeni disperată Amalia.

Odesa, 1 Decembrie

De și bolnav, vin astăzi.

Stelescu.

— Vine!... Cât sunt de fericită ! — Dar e bolnav ! — O fi slăbit mult, nenorocitul ! — Va fi încă formă omească, sau va fi schelet ; va fi în agonie sau gata de întremare, mă mulțumesc a-l vedea. Schelet d'ar fi, îl voi adora cu acelaș foc al primei mele dragosti, socotindu-l un schelet alcătuit din trandafiri ; de va fi în agonie, de sigur că voi respira încă balsamul unor roze aproape de oflire !

— Du-te — zise chelnăriței cu o voce liniștită și caldă, du-te ; îți mulțumesc sincer și prietenos.

Intorcându-se către Mariora.

— Copila mea iubită, azi vom vedea pe tatăl-tău : vine de și e bolnav.

— Vine azi, mamițule ?

— Da, draga mea Marioară :

— Ce dor mi-e să-l văd ! A trecut așa de multă vreme, de când nu l'am văzut...

Și copila se ineca în plânsul sincer ce adesea naște dintr'o prea mare bucurie.

— Oprește-te, draguță... Trebuie să fie aproape ora venirii. Aș lua o trăsură să-l întâpinăm la gară, dar n'am eu ce : Să-l așteptăm deci...

Grozave's cele din urmă momente ale unei așteptări !

* * *

În camera hotelului ; orele 5 scara.

— Da, scumpă Amalia, dacă aș fi putut să-mi închipuiesc starea în care trebuia să ajungă trupa, m'aș fi despărțit de dânsa mai lesne de o mie de ori de cât m'am despărțit de tine... Sunt ruina trupei a unui om ; sunt resturile unei vieți trudnice și chinuitoare... Dacă m'aș putea întrema odată, aș face jurămint să nu mai calc hotarele streine : arta noastră în străinătate e luată în picioare, pe când la noi chiar spălătoresele și femeile pierdute din alte țări, batjocorind-o pe a lor, capetă întreitul unei sume ce-ar necesita-o o viață luxurioasă și destrăbălătă.— Oh ! ce greu mă simt ! Te rog pune-mi ceva sub cap.—Diseară, dacă ai trecere la hotelier, să-î mai ceri o saltea : îmi pare că mi se rod șoldurile : e prea tare aceasta. Uitasem : Ce sumă ești datoare la casa hotelului ?... Ai mai împrumutat la cine-va ceva bani?..

Nu datorez nimic nimenui, scumpul meu. Sunt limpede, dar...

— De unde ai luat existența și locuința ?

Aci, drept răspuns, Amalia plecă fruntea, vârsând la crimă de sânge.

— E dureros a-ți spune ! Lasă pe altă dată răspunsul ! !..

Și se frângea sub greutatea unui chin mai mare de cât poate suporta o fire omenească. În chipul ei se reflecta acea sinceritate care, de-ar fi liberat-o din temni-

țele sufletului, ar fi zdrobit inima abătută a soțului său.

— Lasă-mă, dacă mă iubești încă... lasă-mă a-ți răspunde mai târziu, rosti de-a doua oară femeia artistului.

Fața slabă și lucioasă, ca de mort, a lui Stelescu, în acest moment furase înfățișarea unui chip de bronz. Dupe o muncă sufletească de aproape un sfert de ceas—vreme în care se rostogolea în minte-î ideea că femeia lui va fi comis vr'o crimă ca să poată trăi,— artistul rosti cu durere :

— Bine... dar gândește-te că o zi de nerăbdare mi-ar dărui mormintul..

Și Stelescu închise ochii săi stinși și obosiți, dupe ce își trăsese lângă sine pe femei și pe fiică.

* * *
BCU Cluj / Central * * University Library Cluj

Ceasornicul hotelului „Patria“ sună miezul nopții.

Artistul doarme ușor,—somnul acelor ce au plămâni aproape putrezii; femeia lui e deșteaptă încă.

O ciocănitură la ușă, o făcu să se ridice pe nesimțite de lângă Stelescu și să deschidă ușa : Era chelnerița hotelului.

— A venit, șopti aceasta.

— Spune-î că vin pe dată, ingnăa Amalia, închizând ușa cu multă băgare de seamă. Se duse lângă pat; privi dacă Stelescu doarme, și, dupe ce se asigură, eși.

* * *

— Aș bea puțină apă...

—

— Ah! cum mă arde pe piept... Dă-mi puțină apă, Amalia.

—

— Scoală, draga mea ; simt că mi se rup bucăți de jeratec din inimă... m'aș ridica eu, dar nu pot....

—

— Ce fel, Amalia ?... și puse mâna alături.

Nimeni lângă dânsul, afară de copilă, care dormea pe brațu-î stâng.

Dupe zece minute, o armată de gânduri îl insulițau creierul. Se ridică cu anevoință din pat, fără a-și deștepta copilă; aprinse lampa cu o mână tremurândă și, abia târându-se pe picioare, se învârti să vadă dacă soția sa doarme în vr'un colț al odăci. Amalia nu se zărea.

„Dar unde să fie la miezul nopții?“ zise el punând în acelaș timp mâna pe clanța ușei, ca să iasă afară.

În cămașa de noapte și în ciorapi, artistul tremura de slăbiciune și emoție pe sala hotelului, la orele două-spre-zece și jumătate noaptea, ca să vadă unde-î este soția.

Niște șoapte înăbușite îl atrase spre odaia lăturalnică.

Aținti urechia, și un glas cunoscut părea că se înpână cu un altul în lăuntru al acelei camere.

„Cine să fie?“ zise el. Nu pierd nimic ; voi asculta..

— Oh! și el e bolnav! Dacă s'ar deștepta? Cât s'ar trudi firește și sufletește!... Vai, domnule Adolf!...

— Dar nu ți-am spus să fi a mea? de ce nu-l lași?...

— Dar îl iubesc, domnule Adolf, îl iubesc...! Dacă aș ajunge mai rușinos ca acum, tot nă l'aș părăsi. E visul tiureței mele. E tot ce pot avea mai scump, tot ce am avut mai dulce... mai...

Și șoaptele acestea păreau presărate cu niște suspinuri amare afară din fire.

„E soția mea“ răcni cu o voce moartă, neînțeleasă, neauzibilă chiar și voi să isbească ușa odăci de la nună-

rul 19, unde se afla Amalia. Apucă cu mâinile lui transparente prevazurile ușii, voi s'o strige, dar mai lesne se putu auzi trosnitul lemnului sub apăsarea membrelor sale de schelet, de cât vocea-î, care altă dată dedea acel teribil răcnet față de umbra părintelui lui *Hamlet*.

Șoaptele incetaseră în odae.

Artistului 'i se urcase tot sângele la creier, 'i se înăbușise respirația, ochii 'i se holbaseră ca unui murind și mâinile, aproape reci, îl lăsară să cadă ca mort.

Sgomotul turbură liniștea iubiților interesați și Amalia, vrând să iasă de la numărul 19, se împiedică de corpul lui Stelescu.

„Vai!!“ răcni disperată femeia adulteră; „infanie asoartei, unde m'ai dus!—Scoală, iubitul meu, scoală!... Dacă am făcut aceasta, am făcut-o silită... De nu mă erți tu, cerurile mă iartă“...

Artistul, gemând de durere, se ridică cu ajutorul soției sale. Fără a zice un cuvânt, vru să intre la acel mizerabil Adolf, care furase inima unei femei prin bani.

Gândul însă că ar fi rușinos să știe tot hotelul de această stigmă murdară pusă pe fruntea unei însoțiri oneste, când se putea ascunde ușor—cel puțin față de lume daeă nu de conștiința lui muncită,—'i închise gura cu acel clește puternic al secretului ce n'ai vrea să'l dai pe față nici o dată...

— Așa dar, îngână dânsul plângând cu hohot și vărșând bucăți de sânge, ast-fel ai trăit?... Ast-fel ai crezut că-mi poți păstra iubirea?!... și sângele îl podidi pe gură, curgând valuri,—valuri, întocmai ca dintr'un animal injunghiat.

Femeia plânge cumplit, cu fața îngropată în mână

Știu că mă iubești—reluă el—și asta ai făcut-o silită de neajunsuri; dar nu te-ai gândit că mă omori cu desăvârșire... Nu te-ai gândit că-mi sapi mormîntul!... De ce atâta cruzime!...

— Dar cum trăești? rosti femeia cu un ton hotărît și înecat până la extremitate; cum trăești, când tu—viața vieții mele nenorocite—ești bolnav? Cum?..

Și plânsul o sdrobise cu desăvârșire, când el tărîndu-se de la pat până la scaunul unde ședea Amalia și sărutând-o, zise ușor:

— Te ert... Vina e a mea... Măine, mă voi face sănătos!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

Sunt 6 zile trecute din luna Decembre. Timpul de dușmănos, crivățul sufla teribil, și cu toate acestea un diric urmat de o femeie frumoasă, o copilă blondă și o ceată de artiști parcurge drumul lung... lung de tot... dintre hotel „Patria” și Cimitirul „Șerban-Vodă.”

G. Russe-Admirescu

Viiolete

La A...

I

De când mi-ai apărut în cale,—
Minune ne măi povestită,—
Mi-ai asvêrlit în suflet jale,
De când mi-ai apărut în cale.
Icouna gingășiei tale
De fînța-mă e nedespărțită,
De când mi-ai apărut în cale,—y Cluj
Minune ne măi povestită.

II

De mă privesc și te privesc
Un nu știu ce, de-odat' ne prinde;
In ochi-ți viț scînteii sclipesc,
Demă privesc și te privesc.
Și ca să afiu—mă gândesc,—
Aceste ore ce cuprinde:
De mă privesc și te privesc,
Un nu știu ce, de-odat' ne prinde ?

A, Naum-Ploesci.

Capitol de Roman

Cum o cheamă? Cui, ce'î pasă? E destul să spun că e de o făptură mică, plăpîndă, de un blond închis, că dupe tată e poloneză, dupe mamă romîncă, dupe protecție franțuzoică trăește la noi, e de 17 ani, iar dacă voîți cu or ce preț un nume, haide, fie! să presupunem că femeia în vinele căreia curge sînge cald de revoluționar s'ar numi Hermina, iei da, Herminia Massalski.

La 16 ani a iubit, și poate c'o fi iubit și mai nainte; o fi iubit pe maică-sa, pe o soră și... poate... și pe un bărbat. Dar, la 16 ani, vă pot spune sigur, că a iubit pe un bărbat și încă violent, cu furia ce dă pasiunea atunci, cînd de pretutindenî săgetată, o singură scăpare rămîne, să sboare în voia soartei, către idealul făurit în surizătoarele visuri ale unei dragoste fierbinți.

* * *

Ploua, dar așa de mărunț capuzderia. Trebuiau să se întîlnească la 11 și jumătate nainte de amiază, pe drumul gării. La 11 și 45 pleca trenul. Nerăbdător, El se uita în sus și în jos tot părîndu-i-se că nu vede bine. Privi de departe la cea-sornicul gării: mai erau cîinci minute și trenul pleca. Ea nu mai venea, dupe ce stăruise atîta. Asudat, nervos apucă nainte pe calea pe care ar fi trebuit să vie și... iat-o, o întîlnește, uimit. Era Ea. Își strîng minile reci; Ea zîmbia ciudat, sfios și voios tot deodată.

— Am pierdut trenul, îi zice El.

— Nu cred, am venit la timp, răspunde Ea, și în adevăr, ajungînd la gară, mai era un sfert de ceas pînă la plecare. El văzuse rău.

* * *

Se suiră în primul vagon ce le eși nainte. Compartimentele erau pline. Abia putură afla două locuri libere, unul în fața celuilalt.

— Alătura se aflău trei streine cari mergeau la Galați. Ea rîdea, un ris nervos și mulțumit.

— Ah! când mă gîndesc ce vor zice, cînd nu mă voi întoarce acasă, nu mă pot stăpîni să nu rîd!

Galeșă, căutătura ei căuta pe a lui. El se mulțumește a părea voios. Vecinii sunt tot-d'auna curioși. Puteau pricepe ușor că *fugeau*, precum se zice în vorba obicinuită. Și totuși, Ea, de și înțelegea greutatea situațiunei, nu se putea opri, emoționată cum era, să nu lase a se înțelege nimic. Numai din cînd în cînd, un nou de grije îi umbrea un moment fruntea sa albă și îl întreba plină de neastămpăr:

— Mai e mult? Avem două ceasuri libere naintea noastră, pe urmă vor ști.

— Ei, cum ai făcut? întreabă el, observând un moment cînd nimeni nu'î asculta.

— Am plecat cu guvernanta la lecția de piano. M'am oprit în str. Berzei, și 'i-am zis: «peste două ceasuri te întorc acasă și spui că pe drum, s'a oprit un domn cu o trăsură zicându-mi: „Te due eu, Herminia;“ m'am suit în trăsură și am plecat.» Dar am plecat la tine, nu la lecție, adăogă ea rîzînd.

* * *

De aci încolo urmă tăcere. O lume de gînduri îi răpea în vîrtej; trenul sbura nainte, inimile lor băteau iute, în sfârșit, vor fi unul al altuia; se va pune capăt nenumăratelor piedici și mizerii. În fața actului împlinit, vor pleca fruntea și vor bine-cuvînta unirea a două suflete ce se iubesc.

În momentul cînd Ea întreabă pentru a patra oară: «mai e mult», El îi răspunde; „Acu am ajuns“ trenul se oprește. Ea se coboară singură. Trece singură prin gară, se sue într'o trăsură și îl așteaptă la mijlocul bulevardului.

Încă două minute și El o ajunge cu altă trăsură. De acum Ea și El sunt ai lor.

* * *

În strada Lunei, o uliță curată dar lăturălnică din orașul Pl., acolo luase El casă. Gazda, căreia El îi vestise sosirea tinerii sale soții, e veselă că îi face cunoștința. Pareă și-ar fi soră, zice ea, atît e de tînără, nici nu 'mî vine să cred că 'ți-e nevastă!»

Și avea dreptate ! Surîzînd, ei trec în camera lor !

Aci, aproape plîngînd de fericire s'au sărutat întîi. O, Ea era curagioasă, foarte curagioasă. Se afla lîngă el, și moartă doar s'o deslipească, alt-fel nu 'l mai părăsește.

De gâtul tîu voi rămîne, în temniță, or unde, dacă vor cu-teza să te tiraseă, să ne despartă, dacă nici acum nu se vor învoi. Voi fi a ta, a ta și numai a ta, pentru tot d'auna !

Vorbele le sfîrși într'un sărutat lung care părea că nu mai are sfîrșit și care îi învioră trupul cu o nouă viață și îi da căldură, aprinzîndu'i singele.

Afară era răcoare, vreme de toamnă... 15 Octombrie.

* * *

Cătă iubire și cătă luptă ! Cătă simțire și cătă dulce resis-tență. În ultimul moment tremura în mod instinctiv, în fața supremului extaz....

*

Un tată vitreg, avar, al căruî ochi de vulpe seînteciau în aceea al Herminiei, respins cu oroare, s'a răzbunat. I-au tîrit pe la poliții, pe la procurorî, pe la judecătoria de instrucție, carî toți trebuiau să pîtrundă cu privirile lor obraznice în sufletele tinere și uevinovate a celor ce vrau să trăiască unul pentru altul. E o dramă, o dramă tristă a unor simțuri rănite. În cele din urmă, Ea 'i-a fost simulsă din brațe, și atunci a plîns, atunci energia a părăsit-o, în fața tuturor a resistat căci era alătura luî. În fața despărțirii însă, a dat drumul durerii care îi sfâșia inima, și el a fost defăimat, El a fost închis ! Căzuse în luptă, era biruit de minciună și de ipocrizie.

* * *

Peste un an fără cincî zile, tocmai în Octombrie, pe o seară rece dar limpede, Herminia Massalski se logodește, Herminia făgăduște mâna sa primului venit, și va fi a lui. Ferestrele etajului de sus strălucesc de lumină; lume multă. Petrec. Petrece oare și Ea? Dar, mai poate da oare o femeie inima sa cu atîta dulce seninătate și celui d'aldoilea ca celui d'ântei? Nue oare un mișel acela ce cucerește o femeie ajutat mai mult de voința unor tirani? Ce o îndeamnă însă ca să facă pasul acesta când idealul de altă-dată o așteaptă? Întrebări fără răspunsuri. Iși dă seamă oare inima de ce bate saă vîntul de ce cutreeră văzduhul?

Fără îndoială, aceasta este numai un capitol dintr'un lung și viitor trist roman, căci femeile nu admiră de cât pe învingători!

BCU Cluj / Central University Library Cluj I. C.

Istoricul circulațiunii sângelui

(studiu științific)

Fenomenul circulațiunii sângelui a fost cu totul necunoscut medicilor și naturaliștilor din antichitate. Ei n'au avut nici o idee pespre acest act atât de admirabil.

Hipocrate, părintele medicinei, și mai în urmă Aristotel și Erasistrate, studiind aparatul circulator la cadavre, ajunseră la următorul rezultat : că sângele este conținut numai în vine, pe când arterele sunt însărcinate cu înmagazinarea aerului destinat nutrițiunii organelor. Această teorie a lor—bine alcătuită pentru acele vremuri—nu întârzie de a se distinge mai târziu când se face lumină asupra mișcării circulare a sângelui.

Cea ce îi făcuse pe ei să statornicească această teorie, era faptul că nu studiaseră fenomenul circulațiunii și asupra omului viu, ci numai asupra cadavrelor : -și știut este : că dupe moarte sângele părăsește sistemul arterial pentru a se scurge în cel venos unde dar și deducțiunea lor, că sângele locuște numai în vine.

Rezolvarea neîntârziată a acestei probleme se datorește secolului al douălea al erei creștine sau mai bine lui Galien, care descoperi, prin vivisecțiune : că arterele închid o oare-care cantitate de sânge ca și vinele și că cel-două specimene de vase comunică între ele. Dupe el, sângele se forma în ficat și de aci se aruca în ventriculul drept al inimii; după aceea, o parte din el era trimis plămânilor fără vre-o destinațiune ulterioară : o altă cantitate treccea prin niște orificii săpate în membrana interventiculară în ventricolul stâng, și aci se combina cu aerul venit din plămâni prin vinele pulmonare,—pentru a-l reinputernici. Galien dar, nu avea idee despre reîntoarcerea sângelui în inimă, de la plămâni. Ast-fel, în timp de patru-spre-zece veacuri, știința nu a fost predominată, de cât de opiniunile sale.

în timpit din urmă, Vesale - care n'a voit să crează că

vinele conduc sângele în organe ca și arterele, - a arătat cel d'ânteu că nu se află nici o perforațiune în membrana longitudinală a inimii. Cam în aceeași epocă, pe la 1553, naturalistul Michel Servet veni să se afirme printr'o nouă descoperire: aceea a circulațiunii pulmonare. Dupe dânsul, sângele era mînat în plămîni, nu pentru a'î nutri, ci pentru a fi purificat prin captarea aerului inspirat, dupe ce mai întei se scăpa de substanțele vătămatoare organismului. Apoi se întoarcea iar în plămîni, prin vinele pulmonare.

Prin 1559, și încă mai d'inainte chiar, știința în urma unor noii descoperiri, dobîndește o pozițiune mai strălucită pentru zeloșii ei apostoli. Această nouă pozițiune, se datorește unor recunoașteri a existenței valvulelor venale de către Charles Etienne și Fabricio d'Aquependante în 1553, dar mai vîrtos rolului acestor valvule studiat de Colombo, și direcțiunii centripete a cursului de sânge vînos.

O dată stabilite aceste adevăruri, departe de a întuneca orizontul științei, l'au luminat și mai mult; ideile solide s'au cimentat, iar cercetătorii și-au dus pînă la capăt succesele întreprinse pe terenul ei asemenea chestiuni. Mai rămînea un singur lucru:—coordonarea lor într'un sistem definitiv. Aceasta fu opera lui Harvey, medic al lui Carol I, Regele Angliei, începută la 1628. Savantul englez studîă cu o deosebită răbdare mișcările inimii atât la animale cât și la om; determină efectul lor asupra circulațiunii sîngelui și statornici prin diferite experimente, o deosebire între marea și mica circulațiune.

În sfîrșit, Malpighi, cărnia providența îi lăsase eventualitatea de a completa atâtea cercetări strecurate de-a lungul veacurilor,— arătînd pentru prima oară trecerea vizibilă a sîngelui din vasele capilare în eele arteriale și prin urmare și a sîngelui din inimă în artere, din artere în vine și din vine iarăși în inimă, încunună ast-fel, opera începută de Hippocrate.

Marinescu de la București

SDROBIT!

D-lui C. C. Cârlova,
în semn de o nemărginită recunoștință și iubire.

târziu.. Odaia-î plină de'ntunerecul de noapte.
Greerî, ce' roesc prin zidurî, mă'ntrețin cu a lor șoapte;
Lampa sfârte pe masă îndelung și răgușit,
Imî vestește că lichidul e aproape de sfârșit.

Fruntea mi-e senină, toemaî ca un cer de primăvară.
Numai fumul, ce se 'nalță lenevos dintr'o țigară
Ce o țin în gură, face s'o 'ncrețesc câte puțin...
A... ce bine mă simt singur!.. și amarnicul suspin,
D'impreună cu durerea și mulțimî de supărări,
L'am depus în vârful cestei prididelnice țigări.
Ce n'aș da ca ea să țină o vecie ne'nteruptă,
Ca'ntre mine și necazurî să'nceteze greau luptă;
Sau, d'o dată cu vârtejuri fumurî ce sboară 'n caer
Să dispar'a mele gânduri, cum se perde funu'n aer,
Dar zadarnic: căci țigara e aproape pe sfârșite...
Sînt că roiuri de gândire, unul p'altul priditite,
Se îngesue arătându-mî duișelnicele-mî păsurî!
Crier, fi-vei tu în stare ca pe toate să le măsurî?
Vei putea să biruî însuși astă ceartă de gândire
Sau, înăbușit pe dată vei cădea în zăticnire?
Rumega-vei tu durerea ce pe sufletu-mî apasă?
Imî vei spune leacul care, când pe inimă mî se lasă
Dorul, să-l stârpesc și ast-fel, lume nouă făurindu-mî,
Să înlătur para care 'nfăcărcază groasnic gându-mî?

O... dar ce mai cuget!.. iată focul buzele imî arde!
Haidi!.. așin'-te-acum cu mintea, o nenorocite barde!
Mă ridic; întore din proaspăt buzunarul de la haină,

Însă dânsul își șoptește tot misterioasa taină :

De n'ai pus aici, de unde vrei să ieși? și ce durere :

Cad pe scaun, prada lipsei de tutun și neavere.

Cum, un ban să cumpăr încă o nemernică țigară

Nu găsesc? O, sărăcie, înțeleg cât ești d'amară!..

Eu nimic, ear alții 'n făscii d'aur universul cing

Și'n sclipeli de catifele a lor poște și le sting.

Tu te sbuciumi că n'ai pânea ce o are-un cerșetor,

Pe când alții are lumea toată sub comanda lor.

Cei avuți în scuzi de aur, dar cu inima de ghiță,

Cred că pentru'un ban îți vinde șovăelnică-ți viață;

Capul lor, făcut de formă, și-al lor craniu plin de vată,

Gândul lor stârpit și searbod, mintea lor cea svîturată

N'are altă înclinare și alt dor mai exaltat

De cât la a lor picioare să te vadă ingenuchiat,

Mâna să le-o lingi și vorbe de ocazie a spune :

Cum că tu, de-a lor iubire, chiar vicața și-I răpune,

Că tot focul tinereții și avântul vârstei tale

O să-I însoțească vecinic pe a lor mârșavă cale.

Și, când auzi-vor aste vorbe de durere pline,

A lor fețe ponegrite s'or preface în senine ;

Frunțile mai sus de ceruri vor cerca să aridice,

Pe când tu, măhnit de tine, cu durere îți vei zice :

«Va! m'am tăvălit în tină... m'am sdrobit pe mine însumi....»

«Și balsamul vindecării nu-l găsesc de cât în plânsu-mi.»

Soarta-ți va pica 'nainte. Te vei apuca pe dată

Să întrebî Dumnezeirea de vieța-ți blestemată.

Cere-vei să se deschidă chiar puternicele ceruri :

Tu, gunoiu, să ceri la *sfântul* lămurire de misteruri.

Să-ți destăinue menirea ăstei lumi pierdute 'n spațiu

Și să-ți dee la iveală înclinarea de nasațiu

Ce-o pricepi în fie care. de cum-va la vorbă stărui,

Căci sădită e și fi-va în natura fie căruț..

Dar zadarnic : la 'ntrebare nimeni a-ți răspunde poate.

L'al tău glas d'amărăciune amuțite fi-vor toate.

Cer, natură, zcitate, pentr'un timp și-or pare fleacuri

Și că nimeni cârmuit a lumea în atâtea veacuri.

Spartă: o banalitate, un cuvânt fugar de-o clipă
Pronunțat în zile negre, cu-o nemărginită pripă.

Cer: o pătură de aer ce pământul înconjoară
Și prin care fug planete ca părerea de ușoară;

Zeitate: vis de groază plăsmuit în disperare,

Și *natura*: lume nouă întrupată în fie-care.

Cum, de cazî zdrobit de oameni, vei ceerca fără sfială

Să întrebi?...—De-a ta menire cine da-ți-ar socoteală?

Nimeni!... Lacrimi isvori-vor pe sub-pleoapele-ți albite

Și vei plânge pe ruina tinereței veștjite.

Zătienit din locu-i, pieptu-ți, s'o simți de mi suspine!...

...Dar când, disperat, vei pierde orîce 'ncredere în tine,

Cârmuește-te agale și te lasă 'n voia firei:

Tot, ce naște 'n omenire, e tot prada omenirei.

G. Russe-Admirescu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bibliografie.— A apărut un drăgălaș volum, versuri și proză, intitulat *Amintiri de Student* de D-nu I. Dimitrescu (Ghiocel), pe care îl recomandăm călduros cititorilor noștri.

* * *

Insciințări.— **Mr. Saul Zickel et M-lle Therese Rosensprung** ont l'honneur de faire part à leurs amis et connaissances que leur mariage a eu lieu déjà.

* * *

Teatre-Petreceeri. Teatru Național. Marea noastră instituțiune artistică, cu toate că și de astă dată e lipsită de piese originale,—promite a ne da în această stagiune ceva mai mult de cât în stagiunile trecute.

* * *

Opera italiană.— Trupa italiană de opere și-a început reprezentațiile la Teatru Național și continuă cu un succes mai mult de cât mediocra. Dintre artiști putem remarca pe D-șora **Spagni** (contraltă) și pe d-nii **Runcio** (tenor) și **Sammario** (bariton.)

* * *

Hugo.— Reprezentațiunile acestui Teatru de varietăți sunt interesante și plăcute.